

**ПОЗИЦИЯ НА
АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ ПО
ПРОЕКТ НА
ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2013 Г.**

I. По основните допускания и бюджетната прогноза за 2013 г.

1. Асоциация на индустриалния капитал в България счита, че прогнозата за 1,9 % ръст на БВП е оптимистична, предвид тенденцията за свиване на индустриалното производство и търсенето на индустриални стоки, отчитана от АИКБ за последното тримесечие на 2012 г. и която се очаква да продължи и през следващата година. Предвид на тази тенденция считаме, че прогнозата за ръст на Европейската икономика през следващата година може да не се сбъдне, тъй като наблюдаваме свиване на индустриалното потребление именно на пазара в Европа. Обръщаме внимание и върху факта, че МВФ прогнозира ръст на БВП в България за 2013 от 1,5 %.

Ето и някои доказателства в подкрепа на нашата теза (всички цитирани по-долу данни са на НСИ):

Година	2009 г.	2010 г.	2011 г.
Ръст на БВП	-5,5 %;	0,4 %	1,7 %

Това очевидно е позитивна тенденция, **НО** ако прегледаме данните по тримесечия, то през последните 6 тримесечия (4те на 2011 г. и първите 2 на 2012 г.), официално отчетени от НСИ имаме подчертано негативна тенденция:

Тримесечие	Q1 2011	Q2 2011	Q3 2011	Q4 2011	Q1 2012	Q2 2012
Ръст на БВП	2,8 %	2,1 %	1,4 %	0,9 %	0,5 %	0,5 %

На тази основа, **прогнозата на АИКБ е за 0,4 – 0,6 % ръст на БВП за 2012 г. спрямо 2011 г.** Допълнителни аргументи в тази посока са и данните за износ на стоки в абсолютни стойности – за последната година стойностите са

средно 1,7 млрд. евро на месец. АИКБ прогнозира за 2012 г. износ на стоки от България за около 20 млрд. евро, което на практика означава запазване на нивото от 2011 г. Считаме, че през 2013 г. при оптимистичен сценарий можем да очакваме запазване на нивото на износа.

Нещо повече, оценката на НСИ на бизнес климата по показател „поръчки от чужбина в промишлеността“ за септември 2012 г. отчита спад от 4,2 %. Тази тенденция се потвърждава и от проведено проучване сред членовете на АИКБ и засилва скептичните очаквания по отношение на прогнозирания ръст на БВП за следващата година.

2. Категорично подкрепяме тенденцията за поддържане на дела на средствата, преразпределяни от ДБ под 40 % - а именно на равнище от 38,8 % в проекта за Бюджет за 2013 г. Ограничаването на преразпределението е стимул за повишаване на ефективността на държавната администрация и има антикорупционен ефект.

3. АИКБ подкрепя данъчната стабилност при ниски равнища на данъчните ставки, като я оценява като един от основните фактори за привличане на чуждестранни инвестиции и за осигуряване на условия за икономически растеж. Във връзка с това, приветстваме взетото в резултат на широк обществен дебат решение капиталовите печалби да не се облагат с данък. Считаме, че това е важен сигнал по отношение на предвидимостта и стабилността на данъчната политика в страната. В същото време, със съжаление отбелязваме, че решението за облагане с данък на доходите от лихви по депозити на гражданите бе взето в нарушение на принципите на социалния диалог в страната, в резултат на което беше предизвикана неконструктивна и спекулативна дискусия..

4. Подкрепяме прогнозирания дефицит от 1,25 %, като считаме, че това е разумен баланс между необходимостта от стриктна фискална дисциплина и желанието за насърчаване на икономическия растеж и

поддържането на европейски жизнен стандарт. В същото време е необходимо да има ясна воля да не се позволи увеличаването на дефицита при евентуално неизпълнение на приходната част на Бюджета. Поддържаме планирането на мерки и действия в тази посока, но предупреждаваме, че те не следва да бъдат за сметка на изтеглянето на ликвидни средства от българската икономика – т.е. всяко задържане и забавяне на плащания от държавата към изпълнители и бенефициенти, на ДДС и др. не трябва да се допуска. През март 2013 г. изтича периодът за хармонизиране на Директивата за закъснените плащания и нейното спазване (което АИКБ категорично подкрепя) ще подложи на допълнителен натиск изпълнението на разходната част на ДБ. АИКБ настоява този натиск да бъде посрещнат за сметка на повишаване на ефективността на администрацията и на намаляването на разходите за нейното функциониране, а не за сметка на свиване на инвестициите.

5. Прогнозата за запазване на равнището на заетост и безработица е по-реалистична, в сравнение с нереалистично завишената прогноза за ръст на БВП. Все пак, проучвания и данни от реалния сектор показват тенденция дори за увеличаване на равнището на безработицата. Например, членовете на АИКБ планират през следващата година да съкратят работна сила, като по този начин финансират увеличение на възнагражденията.

Това се подкрепя категорично и от данните, изнесени от НСИ – по отношение на пазара на труда – коефициент на безработица:

Година	2009 г.	2010	2011
Коефициент на безработица	6,8 %	10,2 %	11,2 %

За първите 2 тримесечия на 2012 г., коефициентът на безработица е съответно 12,9 % и 12,3 %. Оценката на АИКБ за този показател е 12,2 % за 2012 г., т.е. очевидна е тенденцията за ръст на коефициента на безработица.

По отношение на темпа на нарастване на средно месечната заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение имаме позитивен темп – т.е. тези заплати нарастват, както следва:

Година	2009 г.	2010	2011
Темп на нарастване на РЗ	11,8 %	6,4 %	9,1 %

Прогнозата на АИКБ за 2012 г. е за 8,9 % ръст на работните заплати. Бизнесът съкращава, но компенсира с по-високо възнаграждение тези, които остават на работа и анкетата на АИКБ потвърждава тази тенденция.

Глобално, разходите за труд на работодател за 1 отработен час на годишна база нарастват, но с намаляващо темпо:

Година	2009	2010	2011	Q1 - 12	Q2 - 12
Темп на нарастване на РЗ	13 %	9,1 %	8,6 %	6 %	4,8 %

Прогнозата на АИКБ за 2012 е 5,3 % - това е категорично намаляващ темп. В същото време, с най-висок процент в ДБ е заложен ръстът на ДДФЛ (с 13 %). Това за нас е съмнително, освен ако рязко не се повиши събираемостта на този подоходен данък.

6. Подкрепяме като цяло останалите допускания в бюджетната прогноза за следващата година, но все пак препоръчваме да се направят допълнителни прецизирания в следните посоки:

- Да се изследва допълнително дали разкритата, все още плаха, тенденция на увеличаване на потреблението действително води до ръст в икономиката;
- В прогнозата е заложен 6 % ръст на приходите спрямо „2012 г. – план“, но следва да се покаже изменението и спрямо „2012 г. – прогнозен отчет“;
- Притеснява ни фактът, че с максимален ръст в приходната част са заложени приходите от глоби, санкции, наказателни лихви.

II. По пакета изменения в нормативна уредба, свързани с проекта за Държавен бюджет за 2013 г.

1. Положителни изменения, които АИКБ подкрепя и приветства:

- Измененията в ЗКПО, предвиждащи по-лесно плащане на данъчните задължения и подобряване на ликвидността на МСП;

- Годишно, а не месечно плащане на данъците върху разходите;
- Предвижданото увеличение с 20 % на осигуровките по член 69 за служителите от системата на сигурността, което води до по-голяма прозрачност на Бюджета;
- Увеличаването на средствата за ваучери от 180 на 200 млн. лв.;
- Приветстваме хармонизирането на наказателната лихва за забавяне на плащанията на осигуровки в размер на ОЛП + 10 %, каквато е за всички видове просрочени плащания към бюджета.

2. Изменения, чиито ефект може да бъде както положителен, така и отрицателен:

- АИКБ приветства въвеждането на система за разплащане „с едно платежно нареждане“, за което бизнесът настоява отдавна. Това безспорно е положителна мярка от гледна точка на намаляване на административните тежести и разходи за бизнеса. В същото време, не можем да не предупредим за възможните негативни ефекти и затруднения при реалното прилагане на мярката в практиката, които биха възникнали в случай, че към платежното нареждане не се прилага опис на сумите, формиращи плащането, а се разпределят служебно от НАП;
- Договарянето на МОД е положителен момент, но за да има реален ефект тази мярка, е необходимо:
 - ✓ Да не се увеличава административно МОД за секторите, в които няма постигната договорка, за да не се обезсмисля архитектурата на тази мярка като процес на преговори и постигане на разбирателство между социалните партньори;
 - ✓ Да не се увеличава МОД за секторите, в които не е постигната договорка между **всички** социални партньори. МНСП вече прие направената препоръка процедурата по договаряне на МОД за следващата година да предотврати подобна възможност;

3. Изменения с отрицателен ефект или липса на изменения, за които бизнесът настоява. Със съжаление отбелязваме увеличаването на разходите за възнаграждения в държавната администрация и финансираните от държавата сектори, което не е съпътствано от реални реформи за повишаване на ефективността. В това отношение, отново отбелязваме нуждата от спешно подновяване и успешно приключване на изостаналите и изоставени реформи, **особено в здравеопазването и сигурността.** Не е решен и въпросът с гарантиране на ефективната работа на дружества с монополно положение на пазара, произтичащо от държавна регулация, като това отново води до увеличаване на разходите. Всичко това ограничава свободната конкуренция, увеличава косвено данъчната тежест и възпрепятства намаляването на административните бариери пред бизнеса.

- За поредна година бюджетът на Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) е замразен на 73 млн. лева, при загубени над 400 000 работни места в икономиката. Минималната работна заплата нараства за последните 2 години с близо 30 %, а бюджетните разходи за 2013 г. растат с 6 %. Проектът на бюджет на НПДЗ за 2013 г. дори не е индексирани с темпа на инфлация. АИКБ предлага на това основание, той да бъде увеличен с поне 10 – 15 %;
- АИКБ отбелязва, че внедряването на електронни услуги и създаването на функциониращо електронно правителство закъсняват и че на практика обхвата на електронните услуги е изключително ограничен, въпреки постоянно отделяните средства за целта и предлага средствата да се насочат именно към това, а не към съмнителни и необосновани разходи за поддръжка на вече закупен софтуер. Всъщност, наблюдава се дори отстъпление от постигнати резултати – услуги, които бяха успешно тествани и внедрени, понастоящем не функционират. АИКБ настоява да бъдат свързани основните бази данни в България, така че да обменят данни, с оглед ефективното прилагане на практика на ЗЕУ. Поради

значимостта на темата, АИКБ разработва и ще представи становище с конкретни предложения за действия по отношение развитието на електронните услуги в България;

- Разчетите показват, че при значително по-малко преразпределяне на национален доход през бюджета в България (38,8 % от БВП) спрямо средноевропейското ниво (49,1 %) разходите за отбрана и сигурност в България (3,6 % от БВП) са на средноевропейско ниво (3,5 %), докато разходите за образование (3,5 % в България) са значително под средноевропейските (5,5 %). Структурата на разходите за образование е с категорична тенденция на преимуществено финансиране на начално, основно и средно образование. Това намира продължение и в разходите за наука и научно-изследователска дейност. При настоящото съотношение на държавно/частно финансиране, делът на тези разходи спрямо БВП в България за 2013 г. няма да надхвърли 0,3 % при прогнозен за ЕС 2,0 %! На този фон, предвидените в проектобюджета за 2013 г. разходи за научна и изследователска дейност общо за висшите държавни училища, БАН и структурни звена към съответните министерства (където отделно отчитаме заложените трансфери) представляват 194 млн.лв. или 0,2 % спрямо БВП. Факт е и това, че преобладаващата част от научната продукция в България се произвежда именно в системата на БАН, а заделеният ресурс дори не достига 1/3 от и бездруго скромния обем на разходите за проучване и развитие. С оглед гореизложеното, очевидна е необходимостта за активно финансиране на научната и в частност – научно-приложната дейност;
- Отново не е разрешен въпросът с таксата за битови отпадъци, като липсва промяна на нормативната уредба в тази насока. АИКБ отново напомня позицията си, че икономическата логика изисква заплащането на таксата да е свързано с количеството на изхвърляните отпадъци, а не с величини като размер на балансова стойност или данъчна оценка на ДМА;

- Няма промяна в планираните приходи от такси за вписвания в Търговския регистър, което предполага, че предложенията на бизнеса за автоматично въвеждане на някои данни в системата на ТР, които са налични вече в държавата, не се приема и няма да бъде реализирано и през следващата година;
- Увеличаването на максималния осигурителен доход е мярка с отрицателен ефект за бизнеса, възприеман като дори по-сериозен от увеличаването на минималната работна заплата. Предвид на спада в производството, това решение оценяваме като неправилно и водещо до допълнителен натиск върху предприятията;
- Не подкрепяме увеличаването на минималната работна заплата на 310 лева като цяло. Отново настояваме за договаряне на диференцирани стойности на МРЗ по браншове;
- И в настоящия проект за ДБ не е отпаднал т.нар. „клас“, в резултат на който минималната работна заплата нараства реално не на 310, а на 330 лева, което намалява още повече разликата между минималната и средната работна заплата (СРЗ). Една от обявените цели е България да се изравни с Румъния по минимална работна заплата, но следва да се държи сметка за това, че СРЗ в Румъния е с 25 % по-висока, отколкото в България;
- АИКБ се обявява категорично против постоянното вменяване на задължението към работодателите да заплащат за първите 3 дни от болничните на работниците. Замислено като временна антикризисна мярка, сега това задължение се вменява постоянно на работодателите. Проблемът е, че те не разполагат с механизми да ограничават издаването на „фалшиви“ болнични листове и са изложени на злоупотреби от страна на работниците. Считаме, че е редно или един ден да е за сметка на наетите лица, или да се възстанови заплащането на тези средства от държавата, като тя вземе мерки за предотвратяването на злоупотреби посредством издаването на „фалшиви“ болнични;

- Негативно е и оставянето без промяна на предвижданото компенсиране за временна и постоянна нетрудоспособност. АИКБ нееднократно е настоявала за по-стриктно разглеждане на заявленията за нетрудоспособност, като твърди, че в тази сфера системно се допускат корупционни практики и нарушения, в резултат и на което инвалидните пенсии наближиха 900 хиляди;
- АИКБ настоява общият размер на предварителните плащания (аванс и междинни плащания) по проекти, финансирани със средства от фондовете на ЕС, да се увеличи от 80 % (респективно 90 % за проекти над 1 млн. лева) на 95 %, в съответствие с текста на Чл. 79 от Регламент 1083/2006 г. на ЕС;
- Принципът „парите следват ученика/студента“ следва да бъде разпрострян и върху частните училища;
- Мярката „Усъвършенстване на информационната среда на кадастъра“ не е адекватна на фона на това, че едва за 18 % от територията на страната е налична информация в цифров вид. Тази ситуация не се е променяла през последните 3 години. Ето защо, АИКБ предлага предвидените средства по въпросната мярка да се изразходват вместо това за разширяването на обхвата на цифровизирания кадастър, тъй като именно той е гаранция за осигуряване на собствеността срещу възможни злоупотреби и за насърчаване на инвестиционния процес. Освен това, подобен подход би довел и до увеличаване на приходите от такси;
- Опитът за привличането на инвеститори посредством опрощаването на осигуровки е „стимул“ със съмнителен ефект. Нещо повече, считаме, че това е предпоставка за развитие на практики на неформалната икономика;
- Размерът на акциза върху електрическата енергия за периода 2013 – 2015 г. е непроменен, а именно – 2 лв./МВтч, което противоречи на препоръките на ЕС за промишлени потребители акцизът да е в размер на 1 лев /МВтч. В подкрепа на това предложение, може да цитираме и

решението на Консултативния съвет по индустриални стабилност към Министерство на икономиката, енергетиката и туризма;

- Предвидените в бюджета резерви са само 50 млн., които биха били оползотворени при провеждането на референдум, средства за което не са предвидени. Ето защо, предлагаме формирането на бюджетен резерв, от който да се финансира реализирането на проекти, чието изпълнение все още се обсъжда към момента на изготвяне на бюджета, както и евентуалното неизпълнение на приходната част.